

● *Licht herstel rondhoutsector, groeiende vraag naar douglas en lariks*

Na het historische dieptepunt in 2009 lijkt er in 2011 sprake te zijn van een licht herstel binnen de Nederlandse rondhoutverwerking. Ten opzichte van 2009 is er sprake van een stijging van 11% in de hoeveelheid verwerkt rondhout. Dat blijkt uit de resultaten van de Probos rondhoutenquête onder alle rondhoutverwerkende bedrijven in Nederland. Uit de resultaten komt verder duidelijk naar voren dat het belang van douglas en lariks toeneemt en dat loofhout voornamelijk als vezelhout naar het buitenland verdwijnt.

Licht herstel rondhoutsector, groeiende vraag

Rondhoutverwerking in 2011

Sinds 1988 bracht Probos elk jaar de Nederlandse rondhoutverwerking en -export in beeld. In 2011 werd deze reeks vanwege het ontbreken van financiële middelen voor de eerste keer onderbroken. Het gevolg is dat er voor 2010 geen gegevens beschikbaar zijn. In 2012 heeft Probos de enquête weer gewoon uitgestuurd naar alle Nederlandse rondhoutverwerkers en -exporteurs. In totaal zijn er 111 rondhoutverwerkers en 14 exporteurs geënquêteerd. De respons onder deze bedrijven was 87%. Twee rondhoutzagerijen hebben hun activiteiten in 2011 beëindigd en één bedrijf verplaatste haar activiteiten naar Duitsland. De volumes in dit Bosbericht zijn uitgedrukt in m³ werkhout met schors.

Meer verwerkt

De effecten van de voortdurende economische recessie zijn nog altijd merkbaar in de Nederlandse rondhoutsector, maar ten opzichte van 2009 is er sprake van een voorzichtig herstel. Met name als gevolg van investeringen in de grond-, weg-, en waterbouw (GWW) is de vraag op de Nederlandse houtmarkt toegenomen. Dit is onder andere sterk terug te zien in de toename van de door palenfabrikanten verwerkte hoeveelheid rondhout. De totale hoeveelheid rondhout die in 2011 is verwerkt, is ten opzichte van 2009 met 11% toegenomen tot 730.000 m³. In absolute cijfers is de toename van de hoeveelheid verwerkt rondhout het grootst bij de zagerijen. In procentueel opzicht is de toename het sterkst bij de palenfabrikanten (+38,5%) (tabel 1).

Zagerijen

In 2011 verwerkten de zagerijen 73% van het in Nederland verwerkte rondhout (531.000 m³). Het volume is ten opzichte van 2009 met

15% gestegen. Van het verzaagde rondhout is een kleine 62% afkomstig uit het Nederlandse bos, wat neerkomt op 328.000 m³. Daarmee is het aandeel uit het Nederlandse bos sterk gedaald; in 2009 bedroeg dit aandeel namelijk nog 75%. Dit wordt met name veroorzaakt door een toename van de verwerking van geïmporteerde douglas en populier. Het totale verbruik van douglas is ook toegenomen. Met een aandeel van 24% heeft douglas grenen nu verdrongen als belangrijkste houtsoort voor de Nederlandse rondhoutzagerijen (figuur 1). Ook lariks en populier zijn belangrijke houtsoorten, met beiden een vrij grote toename in het verbruik. Het verbruik van beuk was al laag, maar is van 2009 naar 2011 nog eens gehalveerd.

Tabel 1. Nederlandse rondhoutverwerkende industrie in 2011
(x 1.000 m³ met schors)

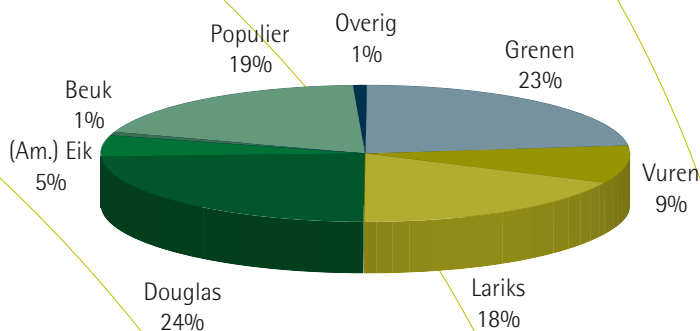
Sector	Verbruik 2009	Verbruik 2011	Inkoop Nederland 2011	Aantal bedrijven 2011
Zagerijen	461	531	328	63
Klomp makers	11	10	8	11
Papier/kartonfabrikanten	*	*	*	1
Plaatfabrikanten	*	*	*	1
Palenfabrikanten	91	126	64	22

* Geen verbruik opgegeven i.v.m. herleidbaarheid tot individuele bedrijven.

Palen

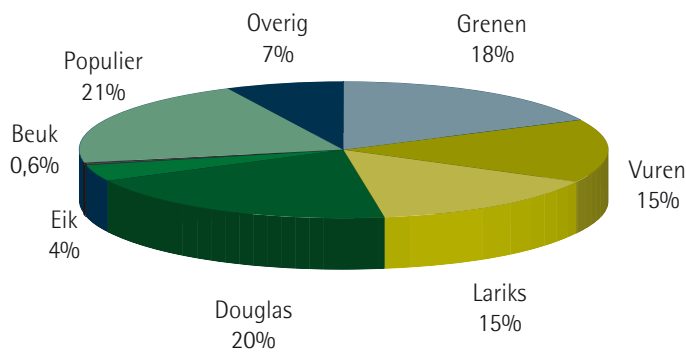
De Nederlandse productie van paalhout is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De hoeveelheid verbruikt rondhout lag in 2011 35.000 m³ hoger dan in 2009, wat neerkomt op een groei van meer dan 38%. Met name de groei in het verbruik van heipalen is opvallend, van 24.500 m³ in 2009 naar 39.000 m³ (+57%) in 2011. Deze toename binnen het paalhoutverbruik wordt vooral veroorzaakt door de toegenomen vraag vanuit de GWW-sector. In de productie van verduurzaamde houten palen zet de jarenlange dalende trend in de hoeveelheid verbruikt rondhout door. Ter vervanging van verduurzaamde houten palen wordt tegenwoordig vaak gekozen voor van

Figuur 1. Verbruik zagerijen naar houtsoort in 2011 (totaal = 531.000 m³ met schors)

naar douglas en lariks

Figuur 2. Nederlands rondhoutverbruik naar houtsoort in 2011 (totaal = 730.000 m³ met schors)

nature duurzame houtsoorten, zoals Cloeziana. Dit hout is veelal afkomstig uit FSC-gecertificeerde plantages.

Papier- en karton en plaatmateriaal

Populier is met een aandeel van 85% de belangrijkste houtsoort binnen het volume rondhout dat in Nederland voor de productie van karton wordt gebruikt. De totale hoeveelheid rondhout voor de productie van karton is verder afgenomen (-34%). Het rondhoutverbruik voor de productie van plaatmateriaal in Nederland is al enkele jaren stabiel. Hiervoor wordt uitsluitend nog vuren gebruikt.

Klompen

Zowel het rondhoutverbruik als het aantal producenten in de klompenindustrie blijft afnemen. In 2011 waren er 11 bedrijven actief, waar dat er in 2009 nog 13 waren. De totale hoeveelheid verbruikt rondhout nam ten opzichte van 2009 af met 1.400 m³ tot ongeveer 9.500 m³. Populier blijft met een volume van 9.000 m³ de belangrijkste houtsoort. De overige 500 m³ is wilgenhout. Diverse klompenmakers hebben aangegeven te verwachten dat 2012 een beter jaar zal worden.

Houtsoorten

In 2009 was grenen de meest verbruikte houtsoort in de Nederlandse rondhoutverwerkende industrie. In 2011 is deze positie overgenomen door populier (figuur 2). De hoeveelheid verbruikt populieren is met ruim 14% toegenomen. De sterkste toename (+47%) is echter te zien bij Douglas, in 2011 met een aandeel van 20% en een volume van 146.000 m³ een zeer belangrijke houtsoort voor de Nederlandse rondhoutverwerkende industrie. Ook het belang van lariks blijft toenemen. Deze soort is nu goed voor een aandeel van 15% (110.000 m³) van het totaal. Opvallend bij de toename van beide soorten is de sterke toename in het verbruik voor de productie van heipalen en de verschuiving van de verhouding tussen hout uit het Nederlandse bos en geïmporteerd hout. Bij douglas ging het percentage import omhoog van 20% naar 36% en bij lariks van 18% naar 37%. Volgens diverse geraadpleegde bronnen uit de houtsector heeft dit vooral te maken met de afnemende beschikbaarheid van voldoende kwalitatief douglas en lariks uit het Nederlandse bos.

Waar de hoeveelheid verbruikt populierenhout vanaf midden jaren negentig continu is afgenomen, is er in 2011 ten opzicht van 2009 weer sprake van een opleving. Met 157.000 m³ is populier goed voor 21% van de totale hoeveelheid verbruikt hout. Hoewel het grootste deel van de stijging wordt gerealiseerd met geïmporteerd populierenhout, is het merendeel (73%) nog altijd afkomstig uit Nederland. Eiken speelt met 4% van het totaal slechts een beperkte rol binnen de Nederlandse rondhoutverwerkende industrie. De hoeveelheid eiken daalde licht van 31.000 m³ naar 28.000 m³ in 2011. Het aandeel dat hiervan afkomstig is uit Nederlandse bossen steeg van 41% naar 50%.

Rondhoutimport

Het aandeel import van het in Nederland verwerkte rondhout daalde tot en met 2009 tot ongeveer 30%. In 2011 lijkt deze trend gekeerd. Afgelopen jaar is namelijk ruim 38% van het verwerkte rondhout geïmporteerd. Dit wordt deels veroorzaakt door de afname in de beschikbaarheid van voldoende kwalitatief lariks en douglas in Nederland. Ook liggen de houtprijzen in Nederland al enkele jaren op een hoger niveau dan voorheen, waardoor het rendabel wordt om hout uit het buitenland te halen. Een veel gehoorde opmerking vanuit de sector is dat er in de ons omringende landen makkelijker meer kwalitatief hoogwaardig hout te krijgen is. Het zal dan ook interessant zijn hoe de verhouding tussen import en het verbruik van hout uit het Nederlandse bos zich de komende jaren zal ontwikkelen.

Rondhoutexport

De totale export van rondhout dat afkomstig is uit het Nederlandse bos bedroeg in 2011 ongeveer 389.000 m³ (tabel 2). Dit is een afname van 99.000 m³ (-20%) in vergelijking met 2009, toen er ongeveer 488.000 m³ uit het Nederlandse bos afkomstig rondhout werd geëxporteerd. Grenen is nog altijd de belangrijkste houtsoort voor de export (figuur 3).

Gecertificeerd hout

Duurzaam geproduceerd hout speelt een belangrijke rol op de Nederlandse houtmarkt. Desondanks is het aandeel gecertificeerd hout (FSC en PEFC) binnen de rondhoutverwerking sinds 2009 licht afgenomen. In 2011 is er 204.000 m³ rondhout met FSC of PEFC certificaat verwerkt, wat neerkomt op 28% van de totale hoeveelheid verwerkt rondhout. In 2009 lag dit percentage op 31%. Na jaren van toename van dit percentage is er nu, met

Douglas wordt steeds belangrijker voor de Nederlandse rondhoutverwerking (foto Jan Oldenburger, Probos)

Van het in 2011 verwerkte gecertificeerde hout is het merendeel nog altijd FSC gecertificeerd (76%). Het aandeel verwerkt hout met een PEFC-certificaat is ten opzichte van 2009 echter verhoogd van 14% naar 24%. Naast het verwerkte gecertificeerde rondhout, is er in 2011 ook 101.000 m³ rondhout met een FSC of PEFC certificaat geëxporteerd.

redelijk positief gestemd. Een daling ligt in elk geval niet in de lijn der verwachtingen. Wel zijn er veel zorgen over de levering van voldoende kwalitatief (naald)hout uit het Nederlandse bos, met name met betrekking tot gewilde soorten als douglas en lariks. De resultaten van een landelijke bosinventarisatie die recent in opdracht van het Ministerie van EL&I is gestart, zullen eind 2013 een actueel beeld geven van de stand van zaken binnen het Nederlandse bos. Dan zal blijken in welke mate de zorgen vanuit de Nederlandse rondhoutsector door de cijfers worden bevestigd.

Casper de Groot

Tabel 2.

Nederlandse export van rondhout afkomstig uit het Nederlandse bos per per sortiment (x 1.000 m³ met schors)

	2009	2011
Zaaghout	96	67
Fineerhout	4	1
Vezelhout	384	319
Paalhout	4	2
Totaal	488	389

name als gevolg van de economische ontwikkelingen, sprake van een lichte daling. De verwachting is dat de stijgende lijn in de komende jaren echter weer wordt opgepakt. Het gereedkomen van de Nederlandse PEFC standaard en daarmee de mogelijkheid om Nederlands bos onder dit systeem te laten certificeren zal hieraan bijdragen.

Conclusie

De cijfers over de Nederlandse rondhoutverwerkende industrie in 2011 lijken erop te wijzen dat 2009 een historisch dieptepunt was en dat de markt zich voorzichtig herstelt. De verwachtingen voor het lopende jaar zijn verschillend, maar over het algemeen is men

Figuur 3. Export Nederlands rondhout naar houtsoort in 2011 (totaal = 389.000 m³ met schors)

